

Het 'ondernemingsbegrip' van de Handelsnaamwet

Citeersuggestie: M. Buijnsters, 'Het 'ondernemingsbegrip' van de Handelsnaamwet', IEF [10853](#).

Wanneer is er sprake van een "onderneming" in de zin van de Handelsnaamwet? Het antwoord op deze vraag is van groot belang bij het invoeren van enig handelsnaamrecht. Enkel een "onderneming" als zodanig kan namelijk een handelsnaam voeren en het gebruik van andere verwarringwekkende handelsnamen verbieden. Betreft het geen "onderneming" dan kan op grond van de handelsnaamwet niet opgetreden worden. Over hoe ver het 'ondernemingsbegrip' reikt, heeft het Hof 's-Hertogenbosch zich recentelijk uitgesproken.¹

In het kort ging het in deze uitspraak om het gebruik van de namen 'Tilburgs Ambulatorium Neuropsychologie' en 'TAN'. Deze namen werden eerst geruime tijd gebruikt door een onderzoekscentrum van de Universiteit van Tilburg en vervolgens is een maatschap onder deze namen gaan handelen. Na beëindiging van deze maatschap ontstond er een geschil over wie het recht heeft op het gebruik van deze namen. Om deze vraag te beantwoorden, diende het Hof allereerst te beoordelen in hoeverre een dergelijk onderzoekscentrum en een maatschap als "onderneming" in de zin van de Handelsnaamwet aangemerkt kunnen worden.

In de jurisprudentie (waaronder in het bekende Tandum-arrest²) is de volgende hoofdregel ontwikkeld. Een entiteit is een "onderneming" indien: "in een naar buiten optredend georganiseerd verband op commerciële wijze wordt deelgenomen aan het economisch verkeer, waarbij het oogmerk om materieel voordeel te behalen bestaat, dan wel dat men in concurrentie treedt met derden, die op commerciële wijze aan het economisch verkeer deelnemen. Wordt door een entiteit aan deze criteria voldaan, dan is zij een onderneming in de zin van de Handelsnaamwet en geniet de door haar gebruikte naam handelsnaamrechtelijke bescherming.

Zoals het Hof in casu ook aangeeft, vallen vrije beroepsbeoefenaren als zodanig in beginsel niet onder dit ondernemingsbegrip, ook niet indien zij in een maatschap georganiseerd zijn. Het zonder meer eenvoudig tezamen uitoefenen van een beroep, zonder bedrijfsmatig karakter, kan niet als onderneming beschouwd worden. Zo is in het (verre) verleden bijvoorbeeld geoordeeld dat een tandheelkundig instituut³ en een mannenkoor⁴ niet als "onderneming" zijn aan te merken. Het is slechts anders indien de vrije beroepsbeoefenaren als georganiseerd verband het oogmerk hebben om materieel voordeel te behalen.

Dit toepassend op de voor haar liggende kwestie komt het Hof tot de conclusie dat het onderzoekscentrum geen "onderneming" in de zin van de Handelsnaamwet is en de maatschap wel. Het onderzoekscentrum nam namelijk niet op commerciële wijze deel aan het economisch verkeer omdat het meer gericht was op wetenschappelijk onderzoek en niet op het nastreven van materieel voordeel. De maatschap presenteerde zich daarentegen als georganiseerd verband aan het handelsverkeer en verrichtte in die hoedanigheid testen tegen een commerciële vergoeding (en had derhalve het oogmerk materieel voordeel te behalen!). De handelsnaamrechten zijn derhalve pas gecreëerd in de periode nadat de maatschap was opgericht en niet al ten tijde van het onderzoekscentrum. De handelsnaamrechten behoren dan ook tot het vermogen van de maatschap.

De ruime opvatting van het ondernemingsbegrip die het Hof hier hanteert is niet nieuw. Immers, dit sluit nog steeds aan op het Tandem-arrest en de vele daaropvolgende uitspraken waarin is bepaald dat voor het antwoord op de vraag of aan vrije beroepsbeoefenaren handelsnaamrechten toekomen, beslissend is of het georganiseerd verband commercieel gewin beoogd heeft. Zo zijn reeds eerder als onderneming aangeduid: een maatschap van

¹ Gerechtshof 's-Hertogenbosch 20 december 2011, *LJN* BU8950.

² Hetgeen onder meer is bepaald in: HR 24 december 1976, *NJ* 1978, 431 (Tandem/Tendum).

³ Rb. Amsterdam 8 oktober 1938, *NJ* 1939, 643.

⁴ Rb. Zwolle 20 februari 1969, *BIE* 1971, 92.

architecten, een maatschap van samenwerkende muzikanten, alsmede een verpleegkundige maatschap en een VOF van samenwerkende creatieve specialisten.⁵

- Mark Buijnsters

---

⁵ Respectievelijk Vزر. Rb. Breda 16 juli 2003, *IER* 2003, 75 (*Parklaan Landschapsarchitecten*); Pres. Rb. Utrecht 6 februari 1974, *NJ* 1974, 381 (*Ekseption*); Rb. Rotterdam 2 augustus 2007, VZ VERZ 04-3665 (*Duozorg*); HR 24 december 1976, *NJ* 1978, 431 (*Tandem/Tendum*).